

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Асен Кънчев Рахнев

за дисертационен труд на тема

„Адаптация на класическите методи на обучение по информационни технологии за приложение в облачна среда”

с автор Любка Стоянова Славова

за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”

в област на висше образование 1. Педагогически науки,

професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...,

докторска програма: „Методика на обучението по информатика и информационни технологии“

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-1452/27.04.2021 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” съм определен за член на научното жури във връзка с процедурата за защита на дисертационен труд на тема **„Адаптация на класическите методи на обучение по информационни технологии за приложение в облачна среда”** за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”, област на висше образование: „1. Педагогически науки”, професионално направление: „1.3. Педагогика на обучението по ...”, докторска програма: „Методика на обучението по информатика и информационни технологии“ от Любка Стоянова Славова – редовен докторант към катедра „Обучение по математика, информатика и информационни технологии“ на Факултета по математика и информатика при Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” с научен ръководител проф. д-р Коста Андреев Гъров.

Представеният от Любка Стоянова Славова комплект материали е в съответствие с чл. 36, ал. 1 от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски” и включва следните документи:

- Молба от Любка Стоянова Славова с вх. № К1-29/20.04.2021 г. до Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски” за разкриване процедура за защита на дисертационния труд;
- Автобиография по европейски формат;
- Протокол № 12-2020/2021 от 15.04.2021 г. на КС за предварителното обсъждане на дисертационния труд;
- Автореферат;
- Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи от Любка Стоянова Славова;
- Справка за спазване на специфичните изисквания на ФМИ при ПУ;
- Списък на публикациите на Любка Стоянова Славова по темата на дисертационния труд;
- Дисертационен труд;
- Копия на публикациите по темата;

- Комплект документи на хартиен носител;
- Приложени документи в електронен вид 7 броя.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Любка Славова завършва средното си образование в МГ „Акад. Кирил Попов“ със специалност „Оператор-програмист на ЕИМ“ през 1990 г. и висшето си образование през 1995 г. в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ със специалност „Учител по математика и информатика“ – приравнено на магистър. От март 2018 г. е редовен докторант към катедра „ОМИИТ“ на ФМИ при ПУ „Паисий Хилендарски“.

Любка Славова има богат професионален опит като учител по математика и информатика от септември 1995 г. в Професионална гимназия по хранителни технологии и техника – Пловдив. От декември 2016 г. до сега е заместник-директор по учебната част в същото учебно заведение.

3. Актуалност на дисертационната тема и целесъобразност на поставените цели и задачи

Разработеният от Любка Стоянова Славова дисертационен труд „Адаптация на класическите методи на обучение по информационни технологии за приложение в облачна среда“ представя резултатите от изследване по актуална област, особено в настоящия момент, когато се осъществява засилен преход към информационно общество, поради появата на световната пандемия и използването на виртуалното пространство за общуване, забавления, намиране на информация. Разработваната проблематика в дисертационния труд има научен и практико-приложен характер за придобиването на дигитални компетентности като необходимост за успешната реализация в съвременния живот на дигиталното поколение.

4. Познаване на проблема

Любка Славова има широки познания в областта на разработвания проблем. Докторантът умело прави анализи на литература по разглежданата проблематика и на резултатите от проведените изследвания относно прилагането на конструирания методически модел за повишаване успеваемостта на учениците, нивото на техните дигитални компетентности и информационна култура.

Всичко това и проведената дългогодишна апробация в учебната практика показва познаване на разглежданата тематика.

5. Методика на изследването

Методиката на изследването е адекватна на поставените конкретни цели и задачи:

- Проучване и анализиране на дигиталните компетентности, необходими на учители и ученици, за използване на иновативни методи на обучение в облачна среда, както и на самите иновативните методи и техните основни характеристики;
- Разработване и описание на методически модел за приложение на иновативните методи в обучението по информационни технологии и изграждане на идейна рамка на модела;

- Създаване на учебно съдържание с разработени задания по информационни технологии с използването на методическия модел;
- Организиране, провеждане и анализиране на педагогически експеримент за установяване на ефективността на изградения методически модел.

6. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е представен е от 179 страници, в които не са включени приложенията. Общият брой литературни източници е 96 – 64 на кирилица и 32 заглавия на английски език.

Дисертационният труд е логически структуриран в увод, три глави, заключение, три вида приложения, списък на авторските публикации по темата и три приложения.

В увода е обоснована актуалността на темата, правилно са определени целта, обекта, предмета, хипотезата и задачите на дисертационното изследване.

В Първа глава „Теоретични основи на дисертационния труд“ е представена предварително проучена, анализирана и систематизирана информация. Тя е свързана с информационната грамотност, дигиталните компетентности, облачните технологии; моделите SAMR и 1:1 (един ученик – едно устройство), облачни платформи – услуги и инструменти. Разгледани са класическите методи на обучение, подлежащи на адаптация за използване в облачна среда и нови методи на обучение, породени от иновативните технологии.

Във Втора глава „Методически модел за приложение на адаптирани класически и нови методи на обучение за използване в облачна среда в обучението по информационни технологии“ са описани основните цели, структурата и основните компоненти на модел за прилагане на иновативни методи в обучението по информационни технологии. Описани са идейната рамка на методическия модел и използваните иновативни методи на обучение в облачна среда, както и учебното съдържание по информационни технологии, заедно с разработените учебни задачи и оценяването на резултатите от обучението. Включени са ролите на учителя, учениците и родителите в обучението.

В Трета глава „Организация и провеждане на педагогически експеримент и изводи от приложението му“ е представен педагогически експеримент за приложение на създадения методически модел. Той включва работа на учители с ученици от различни класове и паралелки, разделени на контролни и експериментални групи; анкетни карти за учители, ученици и родители, както и анализ на резултатите от тях; анализ на изменението на успеха на новоприетите осмокласници и анализ на успеха на десетокласниците от Националното външно оценяване на дигитални компетентности. Педагогическият експеримент позволява да се направят конкретни изводи относно ефикасността на методическия модел и влиянието му върху резултата от обучението на учениците по информационни технологии.

В Заключението е направено обобщение на проведеното изследване и извод за получените резултати, които показват, че прилагането на разработения методически модел подобрява качеството на усвояването на изучавания учебен материал от страна на учениците и повишава ефективността от обучението им.

В края на всяка глава са направени адекватни изводи от проведените изследвания.

В приложенията са включени дидактически тестове, използвани в процеса на изследване, таблици с резултати от проведените тестове, публикации на автора на дисертационния труд, постижения на негови ученици, които са атестат за проведеното обучение по модела, както и дидактически материали по темата.

В специална таблица са показани връзките между приносите, задачите и мястото на описание в дисертационния труд.

Приноси на дисертационния труд и значимост за науката и практиката

Основните приноси на дисертационното изследване имат научно-приложен и приложен характер:

- Разработен е методически модел за внедряване на адаптираните класическите методи на обучение и новите методи, породени от технологиите, в обучението по информационни технологии;

- Създадени са примерни методически рамки за уроци по информационни технологии, включващи използването на адаптираните класическите методи на обучение и новите методи, породени от технологиите;

- Създадено е учебно съдържание с авторски задания, позволяващи прилагането на разработения методически модел; Извършен е педагогически експеримент за установяване на ефективността на изградения методически модел. С обработката на получените резултати се потвърждава хипотезата на дисертационния труд.

Публикации по темата на дисертационния труд

Получените резултати са добре апробирани в 5 научни труда в списания. На една статия Славова е автор и в 4 публикации е съавтор на първо място. Три публикации са на български език и две на английски. Четири от публикациите са индексирани в базата от данни Web of Science. Публикувани са както следва:

- Три статии в списание „Математика и информатика“, 2019, 2019, 2020;
- Една статия в електронно списание "Образование и развитие", 2020;
- Една статия в списание " Педагогика", 2020.

Прави впечатление, че тези публикации целенасочено представят отделни части от дисертационното изследване. Този факт и направената апробация в практиката са показател за наличие на траен интерес у докторанта към изследваната проблематика.

Резултати на дисертационното изследване са докладвани на Националната практическа конференция с международно участие „Училище в облака“, гр. Пловдив, Център за творческо обучение, 2019 г. Резултатите са докладвани и на училищни и междуучилищни обучителни семинари.

Славова участва в 2 проекта – пилотен проект на МОН и проект по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Посочени са 4 известни цитирания на научна публикация на Любка Славова.

7. Лично участие на докторантката

Нямам съмнения за личният принос на **Любка Стоянова Славова** в проведеното дисертационно изследване и при получаване на съответните научни и научно-приложни резултати, както и тяхната апробация в учебната практика.

8. Оценка на автореферата

Авторефератът съдържа 32 страници и представя основните резултати, получени в дисертационния труд. Той отразява достатъчно пълно съдържанието на дисертационния труд, основните приноси и тяхната апробация. Авторефератът дава добра представа за изследванията и получените резултати.

9. Критични бележки и препоръки

По време на предварителната защита бяха направени редица бележки и препоръки за подобрение на дисертационния труд. Добре би било повечето, а не само някои от тях да бяха отразени в окончателния вариант на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и специфичните изисквания на Факултета по математика и информатика при ПУ „Паисий Хилендарски“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Давам положителна оценка за дисертационния труд, автореферата, научните публикации и научните приноси на Любка Стоянова Славова.

Постигнатите резултати ми дават основание да предложа на членовете на научното жури да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ на **Любка Стоянова Славова** в област на висше образование: „1. Педагогически науки“, професионално направление „1.3. Педагогика на обучението по ...“, докторска програма: „Методика на обучението по информатика и информационни технологии“.

31.05.2021 год.

гр. Пловдив

Подпис:

/Проф. д-р Асен Рахнев/